

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

VERSENYKÉPESSÉGI HELYZETÉRTÉKELÉS
A NEMZETKÖZI VERSENYKÉPESSÉGI RANGSOROK ALAPJÁN

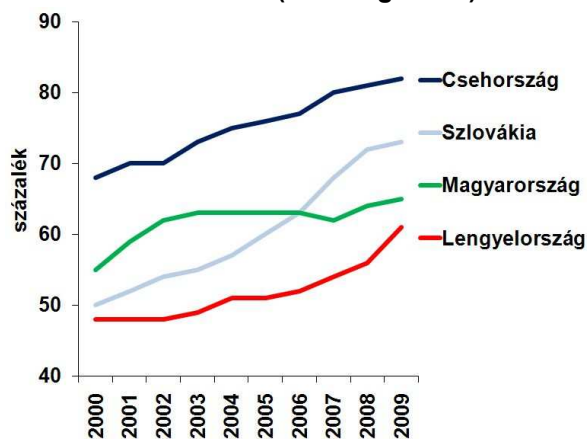
2011. február

MAGYARORSZÁG VERSENYKÉPESSÉGE AZ ELMÚLT ÉVTIZEDBEN

A magyar gazdaság teljesítményének az elmúlt évtizedben megfigyelhető trendszerű romlása mögött nem a külső konjunktúra alakulása és nem is kizárólag az évtized második felére jellemző fiskális megszorítási ciklus növekedést fékező hatása húzódik meg, hanem elsősorban **a versenyképesség tartós romlását jelentő strukturális problémák**. A következőkben röviden bemutatjuk azokat a legfontosabb gazdasági folyamatokat, amelyek mintegy tünetként legjobban jelzik versenyképességünk hosszabb ideje tartó romlását.

Egy Magyarországhoz hasonló, közepesen fejlett gazdaság fejlődésének egyik legfontosabb fokmérője a gazdaság növekedési potenciálja, felzárkózási üteme. A magyar gazdaság a 2000-es évek elején még a régió éllovasa volt a gazdasági növekedés ütemét tekintve, évi 4 százalékot meghaladó növekedéssel. Az évtized második felében ugyanakkor a visegrádi országok közül egyértelműen Magyaror-

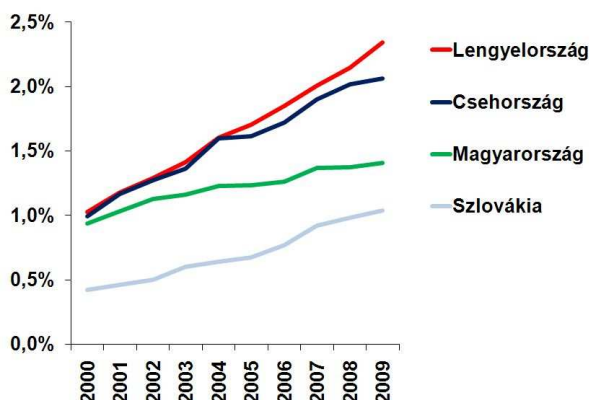
Az egy főre jutó GDP (vásárlóerő-paritáson) alakulása (EU-átlag = 100)

Forrás: Eurostat

szágot jellemezte a legszerényebb gazdasági növekedés. Ennek következtében **a magyar gazdaság felzárkózása teljesen megtorpant: az egy főre jutó magyar GDP az EU átlagához viszonyítva 2009-ben alig haladta meg a hat évvel korábbi szintet**. Ugyanabban az időszakban a régió összes többi országára lendületes gazdasági növekedés és számottevő felzárkózás volt jellemző, s emiatt Magyarország korábbi előnye Lengyelországhoz képest lényegesen csökkent, Csehországhoz viszonyított lemaradásunk számottevően nőtt, Szlovákia pedig az évtized közepén látványosan megelőzte Magyarországot. Fontos hangsúlyozni, hogy a magyar felzárkózási relatív potenciál romlása már 2003-tól – vagyis a 2006-ban kezdődött fiskális megszorításokat megelőzően – is jól látható volt, amikor ugyan még viszonylag dinamikus, évi 3-4 százalékkal bővült a magyar gazdaság, de a régió többi országának növekedése ezekben az években már lényegesen meghaladta a magyart (nem csak a tényleges növekedési ütem, hanem a konjunkturális tényezőktől és a pozíciótól független potenciális növekedési ütem tekintetében is).

Az EU teljes importjából való részesedés alakulása

Forrás: Eurostat

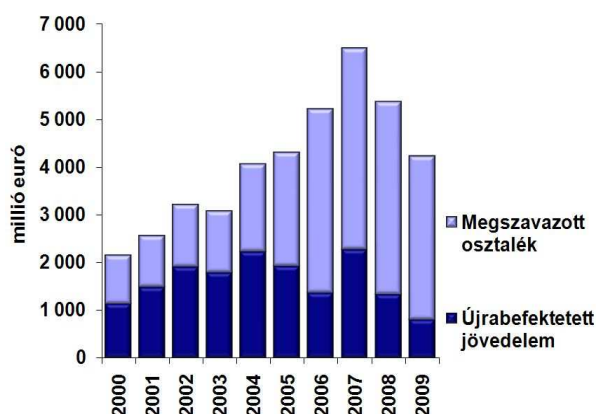
Egy nyitott gazdaság versenyképességének másik fontos mérőszáma, hogy az előállított termékeket milyen sikerrel képes más országok piacán értékesíteni, vagyis exportálni. Magyarország az Európai Unió egyik legnyitottabb gazdasága, amely exportját az elmúlt évtizedben folyamatosan képes volt növelni (kivéve a 2009-es évet, amikor a kibontakozó globális válság nyomán a teljes világ-

kereskedelem volumene jelentősen visszaesett). A magyar export bővülésének üteme ráadásul meghaladta az Európai Unió importjának növekedését, vagyis Magyarország piaci részesedése a legfőbb exportfelvevő piacon növekedett. Ennek a növekedésnek az üteme ugyanakkor elmaradt a többi visegrádi országtól: az elmúlt évtizedre visszatekintve **Lengyelország, Csehország és Szlovákia részesedése az EU importján belül egyaránt jóval nagyobb ütemben bővült, mint Magyarorszáé.** A hozzánk hasonló fejlettségű országoknál szerényebb exportteljesítményünk is azt jelzi, hogy a magyar gazdaságban komoly versenyképességi problémák halmozódtak fel az elmúlt évtizedben.

A külső finanszírozási forrásokra ráutalt gazdaság versenyképességének az is fontos mutatója, hogy mennyire vonzó a külföldi közvetlen tőkebefektetések számára. Magyarországot hagyományosan magas működőtőke-vonzó képességű gazdaságként tartják számon, amit megerősít az 1990 óta Magyarországon összesen megvalósult közvetlen tőkebefektetések mintegy 65 milliárd eurós állománya.

Ugyanez az állomány egy főre vetítve ugyanakkor mára már elmarad nemcsak Csehországtól, hanem Szlovákiáétól is. Tőkevonzó képességünk relatív romlását nem elsősorban az új befektetések elapadása jelzi (bár a régió többi országával összevetve e

A külföldi közvetlen tőkebefektetések jövedelmeinek megoszlása

Forrás: MNB

tekintetben is romlott teljesítményünk), hanem **a már korábban megvalósított tőkebefektetések egyre alacsonyabb újrabefektetési rátája**. Az évtized első felében a külföldi működőtőke-befektetések után képződő jövedelmek még több mint fele Magyarországon újrabefektetésre került, az évtized közepétől kezdődően azonban a profitként hazautalt jövedelmek aránya jelentősen megnőtt, és 2009-ben már a megtermelt profit több mint négyötödét osztalékként kivitték az országból.

A fentiekben röviden bemutatott jelenségek arra utalnak, hogy **a magyar gazdaság romló teljesítménye mögött nem annyira konjunkturális, hanem főleg strukturális okok, versenyképességi problémák húzódnak meg**. Ezt erősítik meg az egyes országok versenyképességének összehasonlítására használt, nemzetközileg elismert felmérések is, amelyek közül a legismertebbnek az eredményeit az alábbiakban mutatjuk be röviden.

Versenyképesség

Egy nemzetgazdaság versenyképessége alatt azt a képességet értjük, hogy az adott nemzetgazdaság **úgy tud létrehozni, felhasználni illetve a globális verseny keretei között értékesíteni termékeket és szolgáltatásokat, hogy közben saját termelési tényezőinek hozadéka s ezzel párhuzamosan állampolgárainak jóléte fenntartható módon növekszik**. Ezen versenyképesség feltétele az erőforrások termelékenység-növekedésének elősegítése a vállalatok és más intézmények hatékonyságának növekedését biztosító feltételek folyamatos fenntartása útján.

Számos kutatás és rangsor próbálja meg a versenyképességet leképezni mérhető, kvantitatív tulajdonsággá. Ezek közül a legismertebbek az IMD versenyképességi rangsora, a World Economic Forum globális versenyképességi indexe és a Világbank Doing Business felmérése.

IMD World Competitiveness Yearbook

A lausanne-i székhelyű IMD (Institut für Management-Entwicklung) vezetőképző és gazdaságkutató intézet évente publikálja *World Competitiveness Yearbook* című kiadványát. A 2010. évi kiadvány 58 országot rangsorol versenyképességük szerint, összesen 327 kritérium alapján. A ranglista kétharmad részben hivatalos statisztikákon, egyharmad részben pedig az IMD szakértőinek felmérésein alapul. Az összesített rangsor a gazdasági teljesítményt, a kormányzati hatékonyságot, a versenyszféra teljesítőképességét, valamint az infrastrukturális feltételeket külön értékelő listák eredőjeként áll össze.

World Economic Forum Global Competitiveness Index

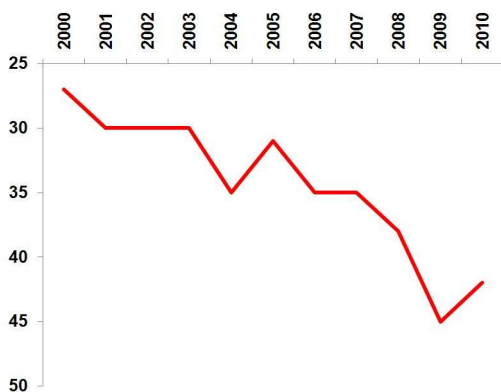
A World Economic Forum (WEF) évente megjelenő jelentése részben statisztikai adatok, részben pedig több mint 13 500 vállalati vezető megkérdezése segítségével, összesen 111 mutatószám alapján rangsorolja az egyes országokat. A 111 mutatószám 12, a versenyképesség legfontosabb tényezőit lefedő ún. pillérbe kerül besorolásra, amelyek közül az első

öt az alapvető makrogazdasági feltételeket, a második öt a hatékonyságjavító tényezőket, az utolsó kettő pedig az üzleti és innovációs tényezőket összesíti. A WEF globális versenyképességi indexe jelenleg 139 országot rangsorol.

Ease of Doing Business

A Világbank *Ease of Doing Business* felmérése a vállalati működést érintő adminisztratív terheket szintetizálja a vállalati működés tíz területét külön-külön értékelő komponensek („alrangsorok”) összesítésével. Az egyes komponenseken belül a felmérés konkrét, számszerűsíthető mutatók alapján értékeli a szabályozás minőségét, illetve a szabályozottság szintjét. A Doing Business felmérésben a Világbank jelenleg 183 országot, illetve térséget rangsorol.

Magyarország helyezése az IMD versenyképességi rangsorában

Forrás: IMD

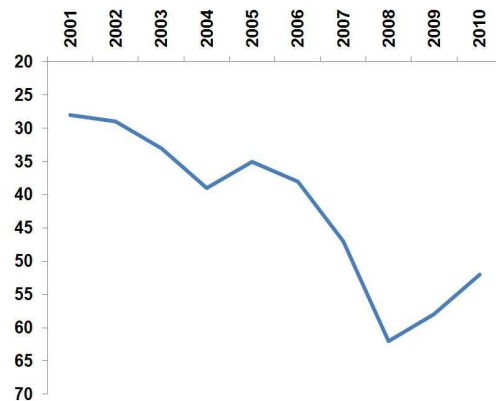
Az IMD 2010 májusában megjelent World Competitiveness Yearbook 2010 című kiadványában Magyarország a 42. helyen szerepel, ami az EU-n belül a 18., a kelet-közép-európai EU-tagállamok körében pedig a 4. helynek felel meg (a visegrádi országok közül egyedül a 2010-ben óriásit romló Szlovákiát előzzük meg). Visszatekintve az elmúlt évtizedre, Magyarország jelenlegi rangsorbeli helyezése trendszerű romlást tükröz (még úgy is, hogy időközben a rangsorban szereplő országok köre is bővült):

2000-ben Magyarország még a 27. helyen állt, és még 2003-ban is a 30. helyen, **2003 és 2009 között azonban összesen 10 hellyel romlott a besorolásunk** (amin csak kismértékben javított a 2010. évi rangsorban bekövetkezett háromhelyezésnyi előrelépés). Ugyanebben az időszakban, 2000 és 2010 között a visegrádi országok közül Csehország a 37. helyről a 29. helyre, Lengyelország pedig a 40. helyről a 32. helyre lépett előre. (Szlovákia helyezése 2001 és 2009 között hasonló mértékben javult, 2010-ben azonban olyan nagymértékű (16 helyezésnek megfelelő!) romlás következett be, amivel a visegrádi országok között sereghajtóvá vált).

A World Economic Forum 2010 szeptemberében megjelent *The Global Competitiveness Report 2010–2011* című kiadványában szereplő rangsor szerint Magyarország az 52. helyen áll; ez az EU-országok rangsorában a 22. és a kelet-közép-európai tagállamok körében is csak a 6. helyet jelenti (a visegrádi országok közül egyedül Szlovákiát előzzük meg, Csehországtól és Lengyelországtól viszont jelentősen elmaradunk).

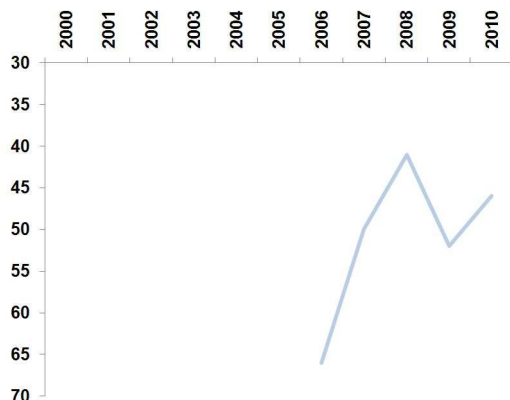
Az elmúlt évtized nagyobb részét a WEF szerint is versenyképességünk számottevő romlása jellemezte: **2005 és 2008 között több mint 20 helyezéssel romlott a besorolásunk**, igaz, az utolsó két évben 10 helyet sikerült előrelépni. Ugyanebben az időszakban (2002 és 2010 között) a visegrádi országok közül Lengyelország 10 helyet lépett előre (sőt 2004-2010 között több mint húszhelyezésnyi javulást ért el!), Csehország pozíciója nyolc év alatt a kisebb ingadozások ellenére összességében nem változott, Szlovákia esetében pedig 2002-2005 között jelentős javulás, 2006 óta viszont számottevő romlás következett be (csak 2010-ben 13 hellyel romlott a besorolása, amivel a visegrádi országok közül a legrosszabb helyre került).

Magyarország helyezése a WEF globális versenyképességi rangsorában

Forrás: WEF

Magyarország helyezése a Világbank Doing Business rangsorában

Forrás: Világbank

A Világbank *Doing Business 2011* nevű, 2010 novemberében megjelent rangsorában Magyarország a 46. helyen állt, ami az EU-n belül a 19., a kelet-európai EU-tagország között a 6. helynek felel meg (a visegrádi országok közül Szlovákia előttünk, Csehország és Lengyelország jóval mögöttünk áll a rangsorban). A Doing Business rangsor esetében Magyarország teljesítménye időbeli alakulásának vizsgálatát erősen korlátozza, hogy a rangsorbeli helyezésekből képzett idősorok csak 2006-

tól érhetőek el. Az elmúlt öt év adatai Magyarország helyezésének erőteljes ingadozását mutatják (ami részben a módszertan változásával is összefügghet), azt azonban mindenképpen kedvezően kell értékelni, hogy **a legutóbbi felmérés eredményei alapján a Világbank Magyarországot a 10 legnagyobb javulást elért ország közé sorolta.**

Összegzésképpen az előzőekben bemutatott gazdasági folyamatok és az egyes országok versenyképességének nemzetközi összehasonlítására használt felmérések egyaránt azt igazolják, hogy **a magyar gazdaságban az elmúlt évtized folyamán komoly strukturális, versenyképességi problémák halmozódtak fel.**

CÉL: A VERSENYKÉPESSÉG JAVÍTÁSA

A magyar gazdaság strukturális versenyképességének az előző fejezetben röviden bemutatott romlására tekintettel **a magyar gazdaságpolitika egyik fő célkitűzése a versenyképesség javítása**. A következőkben röviden bemutatjuk, hogy a versenyképességet javító erőfeszítések mögött számszerű célkitűzések húzódnak meg.

A versenyképesség számszerű, egzakt mérésének korlátaira való tekintettel a versenyképesség javítására irányuló számszerű célokat a nemzetközi versenyképességi rangsorok tekintetében a legegyszerűbb – és legkézenfekvőbb – megfogalmazni. A nemzetközi rangsoroknak általában óriási előnyük, hogy adataik az országok széles körére és rövidebb-hosszabb időszakokra visszamenőleg is rendelkezésre állnak. A rangsorok ugyancsak közös előnye, hogy a versenyképesség értékelésekor tényezők széles körét veszik figyelembe, azokat egységes és publikált módszertan szerint alakítják át egyszerűen kezelhető és értelmezhető versenyképességi pontszámokká, illetve az egyes országok rangsorává. A rangsorok alkalmazása emellett azért is célszerű, mert ezek a rangsorok a gazdasági szereplők széles körének érdeklődésére tartanak számot egy-egy befektetési-beruházási döntés meghozatala során.

A rangsorok hátránya ugyanakkor, hogy az egyes indikátorok tekintetében az adatok összegyűjtésének és feldolgozásának a módszertana bizonytalan vagy akár vitatható is lehet (különösen a megkérdezéseken vagy szubjektív vélemények felmérésén alapuló indikátorok esetében), illetve az egyes részindikátorok érdemi információtartalma gyakran csekély. Tekintettel azonban arra, hogy az összesített rangsorok nagyszámú (adott esetben százas nagyságrendű) indikátor eredőjeként alakulnak ki, fel lehet tételni, hogy **az összesített rangsorok összességében mégis megfelelő közelítő indikátorai lehetnek az egyes országok egymáshoz viszonyított versenyképességi teljesítményének**, s ezért jó kiindulási alapot jelentenek a célok kitűzéséhez is.

A fentiekre tekintettel **a fő versenyképességi célokat a nemzetközi versenyképességi rangsorokban elfoglalt helyezésünk vonatkozásában célszerű megfogalmazni**. Fontos ugyanakkor, hogy a célt reálisan, jelenlegi adottságainkat és fejlődési lehetőségeinket mérlegelve tűzzük ki. Emiatt nem célszerű mechanikusan ragaszkodni egy-egy konkrét rangsorbeli helyezéshez, hanem figyelembe kell venni a hozzánk hasonló adottságú vagy számunkra más szempontból viszonyítási alapnak, illetve versenytársnak tekinthető országok teljesítményének alakulását is.

A versenyképességi rangsorokban való előrelépés számszerű céljait a fentiek fényében versenytársainkhoz, az EU tagállamaihoz és/vagy a Magyarországhoz hasonló fejlettségű visegrádi országokhoz viszonyítva érdemes kitűzni. A fő cél ilyen módon történő megfogalmazása alkalmas arra, hogy a versenyképesség javítására irányuló erőfeszítéseink során más országok teljesítményének esetleges változását is figyelembe vehessük: ha más országok teljesítménye abszolút értelemben javul, akkor Magyarország részéről arányosan nagyobb erőfeszítésre lesz szükség a cél eléréséhez.

A MAGYAR GAZDASÁG VERSENYKÉPESSÉGÉT MEGHATÁROZÓ FŐ TÉNYEZŐK

Az előző pontban megfogalmazott célok eléréséhez szükséges azoknak a beavatkozási területeknek a meghatározása, amelyekre a versenyképesség javítására irányuló erőfeszítéseket összepontosítani érdemes. Tekintettel arra, hogy a célkitűzések a nemzetközi versenyképességi rangsorok vonatkozásában kerültek megfogalmazásra, a beavatkozási területeket is ugyanezen rangsorok alapján célszerű kijelölni.

A versenyképesség javítására irányuló erőfeszítéseket úgy kell fókuszálni, hogy azok lefedjék a versenyképességi rangsorok azon tényezőit, indikátorait, amelyeket a magyar versenyképesség szempontjából a legfontosabb erősségeknek vagy gyengeségeknek ítélünk. Alapfeltevésünk ugyanis, hogy Magyarország teljesítményét nem kizárólag a gyengeségek kezelésével kell javítani, hanem erősségeink tekintetében is előrelépésre van szükség és lehetőség. A magyar gazdaság versenyképessége szempontjából legfontosabb erősségeket vagy gyengeségeket a három korábban megnevezett nemzetközi versenyképességi rangsor egyes indikátorainak átszűrésével, összesen 135 indikátor kiválasztásával azonosítottuk.

Kritikus indikátorok azonosítása: versenyképességi „benchmarking”

A versenyképességi „benchmarking” célja, hogy a legfontosabb nemzetközi versenyképességi rangsorok – az IMD és a WEF versenyképességi rangsora, valamint a Világbank Doing Business felmérése – részletes eredményei alapján azonosítsuk a versenyképesség javítására irányuló kormányzati intézkedések lehetséges beavatkozási területeit.

A projekt **első szakaszában** a három vizsgált rangsor minden egyes (összesen közel 500) indikátora közül egy szabályalapú szűrési algoritmus segítségével azonosítottuk azokat, amelyek Magyarország versenyképességi teljesítménye szempontjából a legfontosabb erősségek, illetve gyengeségek. A szűrési szabály nem csak Magyarország rangsorbeli teljesítménye szempontjából értékelte az egyes indikátorokat, hanem abból a szempontból is, hogy Magyarország teljesítménye az egyes indikátorok esetében mennyire tér el az előzetesen kijelölt négy „benchmark” országtól (Ausztria, Finnország, Írország, Szlovénia), illetve a visegrádi országokétól (Csehország, Lengyelország, Szlovákia). Ez azt jelenti, hogy az algoritmus például az olyan tényezőket is kiszűrte fontos erősséggként vagy gyengeséggként, amelyek esetében Magyarország teljesítménye az összes többi indikátorhoz képest átlagos ugyan, de jelentősen jobb vagy rosszabb akár a benchmark országok, akár a visegrádi országok átlagánál.

A **második szakaszban** került sor az első szakaszban kiszűrt indikátorok egyenkénti tartalmi áttekintésére és ez alapján a tartalmi szempontból releváns indikátorok azonosítására. Eb-

ben a szakaszban elhagyásra kerültek azok az indikátorok, amelyeket a szabályalapú szűrés Magyarország erősségeként azonosított ugyan, tartalmukat és a gazdaságpolitikai beavatkozás lehetőségeit tekintve azonban Magyarország szempontjából irrelevánsak. (Az ilyen indikátorok egyik tipikus példája a malária gazdaságra gyakorolt hatásai nevű mutató, amely esetében Magyarország a rangsor élén áll – holtversenyben gyakorlatilag az összes nem trópusi országgal.)

A **harmadik szakaszban** az első két szűrési fázis után „bent maradt” indikátorokat egyenként osztályoztuk a következő három szempont szerint: (1) az adott indikátor tekintetében mekkora a tényleges előrelépés lehetősége; (2) az adott indikátor alakulása mennyire releváns a hazai vállalati szektor versenyképessége szempontjából; és (3) az adott indikátor tekintetében az előrelépés megvalósításának mekkora a tényleges realitása. Az egyes indikátorokat a három szempontból kapott értékelés összesítése után rangsoroltuk, és „kritikus” tényezőként azonosítottuk a rangsor első kb. 5 százalékát, „fontos” tényezőként pedig további kb. 20 százalékát (összesen 135 indikátort).

Legfontosabb erősségeknek vagy gyengeségeknek minősített **135 indikátor – tartalma alapján – tíz csoportba sorolható be, amelyek a versenyképesség javítására irányuló kormányzati lépések fő beavatkozási területeit is kijelölik:**

- **Makroindikátorok**

21 indikátor

ebből erősség: 7 indikátor, gyengeség: 14 indikátor

IMD: 5 indikátor, WEF: 3 indikátor

A beavatkozási területhez sorolt indikátorok javulása érdekében elsősorban a makrogazdasági stabilitás javítására és a növekedés dinamizálása van szükség.

- **Pénzügyi környezet**

17 indikátor

ebből erősség: 2 indikátor, gyengeség: 15 indikátor

IMD: 8 indikátor, WEF: 5 indikátor, Doing Business: 4 indikátor

Az indikátorok javulása érdekében főleg a vállalkozások hitel- és tőkefinanszírozáshoz jutási feltételeinek javítására van szükség.

- **Üzleti környezet állam által közvetlenül nem befolyásolható elemei**

17 indikátor

ebből erősség: 1 indikátor, gyengeség: 16 indikátor

IMD: 11 indikátor, WEF: 6 indikátor

Az indikátorok javulása érdekében elsősorban szemléletformáló intézkedésekre, illetve a vállalkozások kezdeményezéseinek állam általi demonstratív támogatására van szükség.

- **Üzleti környezet állam által közvetlenül befolyásolható elemei**

17 indikátor

ebből erősség: 5 indikátor, gyengeség: 12 indikátor

IMD: 9 indikátor, WEF: 3 indikátor, Doing Business: 5 indikátor

A beavatkozási területhez sorolt indikátorok javulása érdekében leginkább az adminisztratív terhek csökkentésére és az üzleti környezet kiszámíthatóságának javítására van szükség.

- **Államháztartás**

16 indikátor

ebből erősség: 2 indikátor, gyengeség: 14 indikátor

IMD: 9 indikátor, WEF: 4 indikátor, Doing Business: 3 indikátor

Az indikátorok javulása érdekében elsősorban az állami újraelosztás szintjének csökkentésére, illetve szerkezetének és hatékonyságának javítására van szükség.

- **Oktatás**

13 indikátor

ebből erősség: 2 indikátor, gyengeség: 11 indikátor

IMD: 8 indikátor, WEF: 5 indikátor

Az indikátorok javulása érdekében leginkább a közoktatás minőségének általános javítására, illetve a teljes oktatási rendszer és a munkaerő-piaci igények közötti összhang javítására van szükség.

- **Állam működése**

12 indikátor

ebből erősség: 0 indikátor, gyengeség: 12 indikátor

IMD: 7 indikátor, WEF: 5 indikátor

A beavatkozási területhez sorolt indikátorok javulása érdekében elsősorban a közszolgáltatások minőségének javítására van szükség.

- **Foglalkoztatás**

11 indikátor

ebből erősség: 2 indikátor, gyengeség: 9 indikátor

IMD: 11 indikátor

A beavatkozási területhez sorolt indikátorok javulása érdekében a foglalkoztatási szempontból kritikus társadalmi csoportok (pl. kisgyermekes nők, pályakezdők, alacsony képzettségűek) munkaerő-piaci esélyeinek javítására van szükség.

- **Kutatás-fejlesztés-innováció**

9 indikátor

ebből erősség: 4 indikátor, gyengeség: 5 indikátor

IMD: 7 indikátor, WEF: 2 indikátor

Az indikátorok javulása érdekében a K+F+I ösztönzését szolgáló állami eszköz- és intézményrendszer hatékonyságának és célzottságának javítására van szükség.

- **Energhatékonyág**

2 indikátor

ebből erősség: 1 indikátor, gyengeség: 1 indikátor

IMD: 2 indikátor

A beavatkozási területhez sorolt indikátorok javulása érdekében az energiahatékonyságot javító fejlesztési programokra, illetve a társadalmi szemléletet is formáló kezdeményezésekre van szükség.

A kiválasztott 135 indikátort a **fűggelékben** részletesen is bemutatjuk.

A MAGYAR GAZDASÁG VERSENYKÉPESSÉGÉT MEGHATÁROZÓ FŐ TÉNYEZŐK: A VERSENYKÉPESSÉGI „BENCHMARKING” EREDMÉNYE

A következőkben részletesebben, a tíz beavatkozási terület szerint csoportosítva, egységes formai és tartalmi szerkezetben mutatjuk be a „benchmarking” eredményeként kiszűrt 135 indikátort.

Az egyes beavatkozási területek alá besorolt indikátorok **táblázatszerű** felsorolásában feltüntetjük:

- az egyes **indikátorok típusát** (statisztikai adat vagy megkérdezésen alapuló felmérés),
- **forrását** (melyik versenyképességi rangsorból származik),
- **jellegét** (a magyar gazdaság versenyképességi besorolása szempontjából erősségnek vagy gyengeségnek számít-e),
- **fontosságát** (a benchmarking alapján a „kritikus” 5 százalék vagy a „fontos” 20 százalék közé tartozik-e), valamint
- **Magyarország rangsorbeli helyezését**, illetve a **visegrádi országok** (Csehország, Lengyelország, Szlovákia) és a **kijelölt benchmark országok** (Ausztria, Finnország, Írország, Szlovénia) **átlagos helyezését** az adott indikátor tekintetében.

A táblázatszerű felsorolást követően **diagramokon** ábrázoljuk minden, az adott beavatkozási terület alá besorolt indikátor esetében

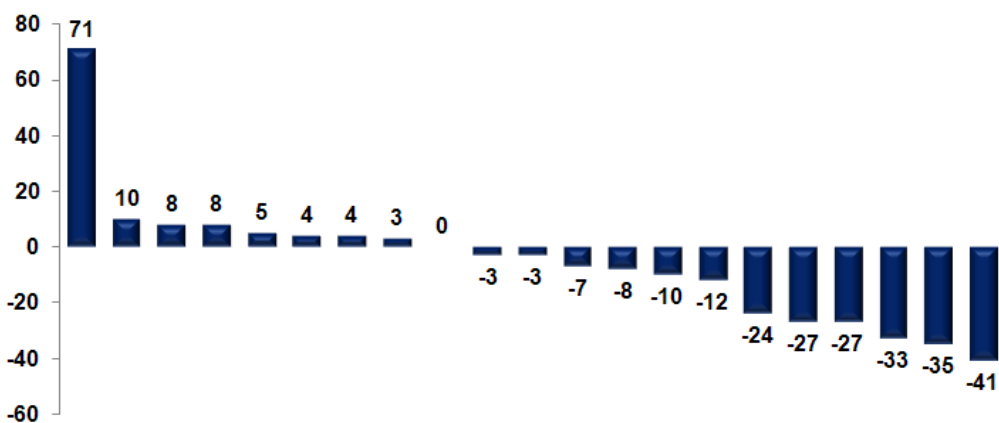
- Magyarország adott indikátor szerinti helyezésének **eltérését Magyarországnak a releváns versenyképességi rangsor szerinti átlagos helyezésétől** (például ha a WEF egy adott indikátora tekintetében Magyarország a 100. helyen áll, akkor az eltérés – Magyarországnak a teljes WEF-rangsorbeli 52. helyére tekintettel – 48),
- Magyarország adott indikátor szerinti helyezésének **eltérését a visegrádi országok átlagos helyezésétől** (az adott indikátor tekintetében), valamint
- Magyarország adott indikátor szerinti helyezésének **eltérését a kiválasztott négy „benchmark” ország átlagos helyezésétől** (az adott indikátor tekintetében).

(A rangsorbeli eltérések esetében a pozitív értékek a viszonyítási alaphoz képest magasabb rangsorbeli helyezést, vagyis relatív gyengeséget jelentenek!)

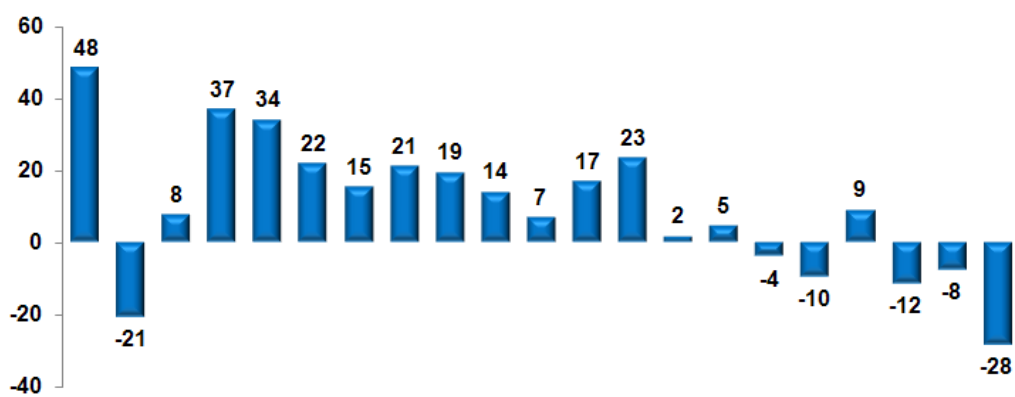
Makroindikátorok

Indikátor megnevezése	Típusa	Forrása	Erősség / Gyengeség	Fontosság	Magyarország helyzése	Visegrádi országok átlagos helyezése	Benchmark országok átlagos helyezése
Államadósság	statisztikai adat	WEF	gyengeség	fontos	123	75	95
Nemzeti megtakarítási ráta	statisztikai adat	WEF	gyengeség	fontos	62	83	75
A gazdasági és szociális reformok szükségessége	megkérdezés	IMD	gyengeség	kritikus	50	42	24
Háztartások fogyasztási kiadása (növekedés)	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	50	13	37
GDP reálnövekedése	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	47	13	38
Államadósság	statisztikai adat	IMD	gyengeség	kritikus	46	24	28
Árfolyamok	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	46	31	37
Az ország hitelminősítése	statisztikai adat	WEF	gyengeség	kritikus	55	34	16
Kamatfizetés	statisztikai adat	IMD	gyengeség	kritikus	42	23	20
Az ország hitelminősítése	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	39	32	14
Központi kormányzat külföldi adóssága	statisztikai adat	IMD	gyengeség	kritikus	39	25	7
Áruexport - növekedés	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	35	18	44
Egy főre eső GDP reálnövekedése	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	34	11	29
Devizatartalékok	statisztikai adat	IMD	erősség	fontos	32	30	52
Bruttó belföldi megtakarítások	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	30	25	14
Turisztikai bevételek	statisztikai adat	IMD	erősség	fontos	18	22	23
Szolgáltatásexport	statisztikai adat	IMD	erősség	fontos	15	25	13
Szolgáltatásexport - növekedés	statisztikai adat	IMD	erősség	fontos	15	6	27
Külföldi működő tőke állománya	statisztikai adat	IMD	erősség	fontos	9	21	23
Áruexport	statisztikai adat	IMD	erősség	fontos	7	15	19
Külföldi működő tőke beáramlása	statisztikai adat	IMD	erősség	fontos	1	29	36

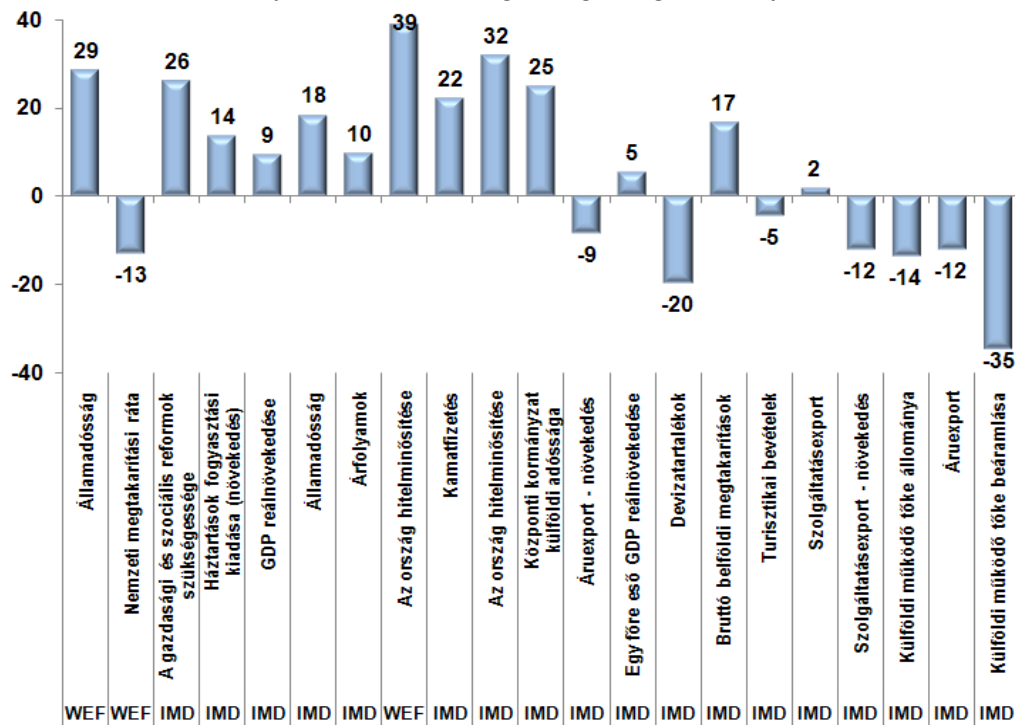
Eltérés Magyarország átlagos rangsorbeli helyezésétől

Eltérés a visegrádi országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

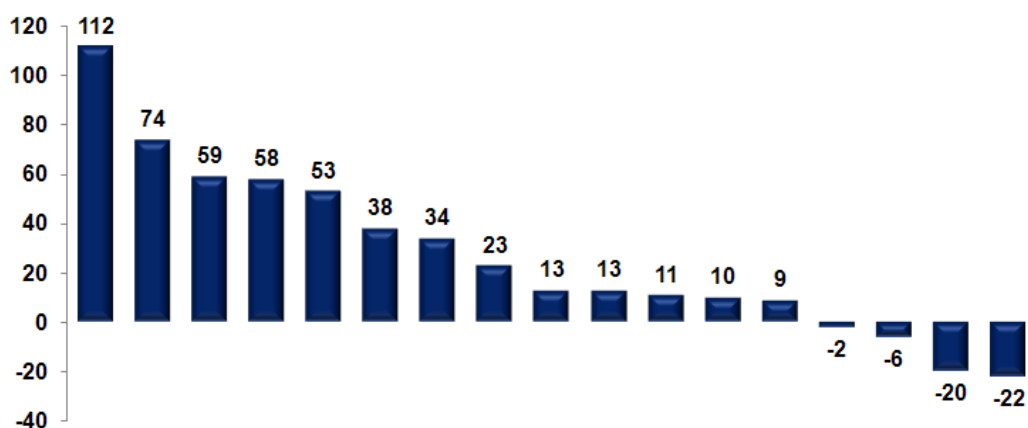
Eltérés a kijelölt benchmark országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

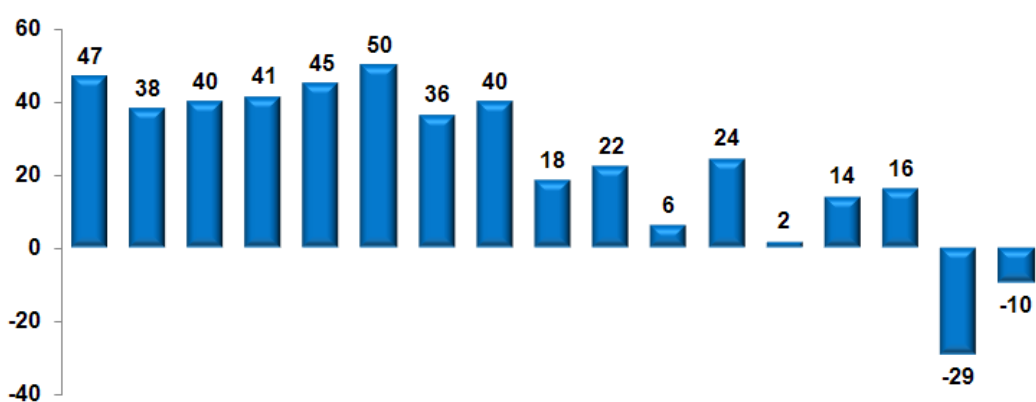
Pénzügyi környezet

Indikátor megnevezése	Típusa	Forrása	Erősség / Gyengeség	Fontosság	Magyarország helyezése	Visegrádi országok átlagos helyezése	Benchmark országok átlagos helyezése
Befektetővédelem - Tranzakció-közzétételi index (0-10)	statisztikai adat	DB	gyengeség	kritikus	158	111	84
Befektetővédelem - Befektetővédelmi index (0-10)	statisztikai adat	DB	gyengeség	kritikus	120	82	54
Finanszírozás részvénytőzsián keresztül	megkérdezés	WEF	gyengeség	fontos	111	71	74
Pénzügyi szolgáltatások megfizethetősége	megkérdezés	WEF	gyengeség	fontos	110	69	40
Kockázati tőke elérhetősége	megkérdezés	WEF	gyengeség	kritikus	105	60	45
A bankrendszer stabilitása	megkérdezés	WEF	gyengeség	fontos	90	40	77
Kölcsönök hozzáférhetősége	megkérdezés	WEF	gyengeség	kritikus	86	50	55
Hitelhez jutás - Az üzleti hitelinformációs nyilvántartásokban szereplők aránya	statisztikai adat	DB	gyengeség	fontos	69	29	50
Kockázati tőke elérhetősége	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	55	33	24
Tőkeköltség	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	55	37	20
Részvénytőzsián finanszírozás	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	53	47	32
Hitelek elérhetősége	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	52	28	28
Értékpapír-piaci kapitalizáció	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	51	49	32
Banki és pénzügyi szolgáltatások	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	40	26	29
Pénzügyi rendszer kockázati faktorai	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	36	20	34
Hitelhez jutás - A hitelinformációk mélységének indexe (0-6)	statisztikai adat	DB	erősség	fontos	26	55	40
Kamat spread	statisztikai adat	IMD	erősség	fontos	20	30	16

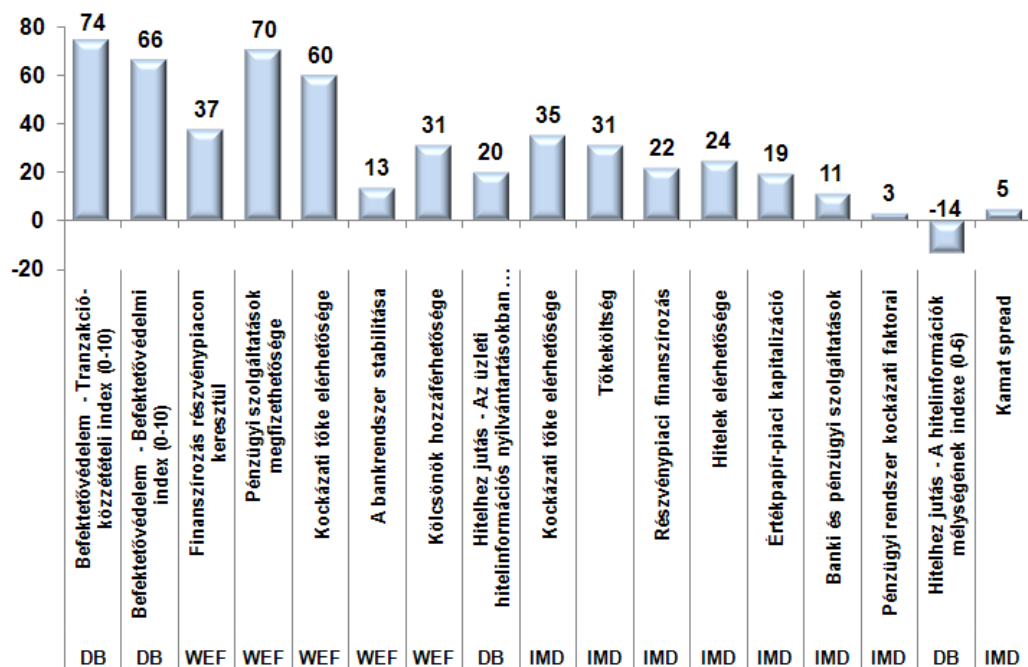
Eltérés Magyarország átlagos rangsorbeli helyezésétől

Eltérés a visegrádi országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

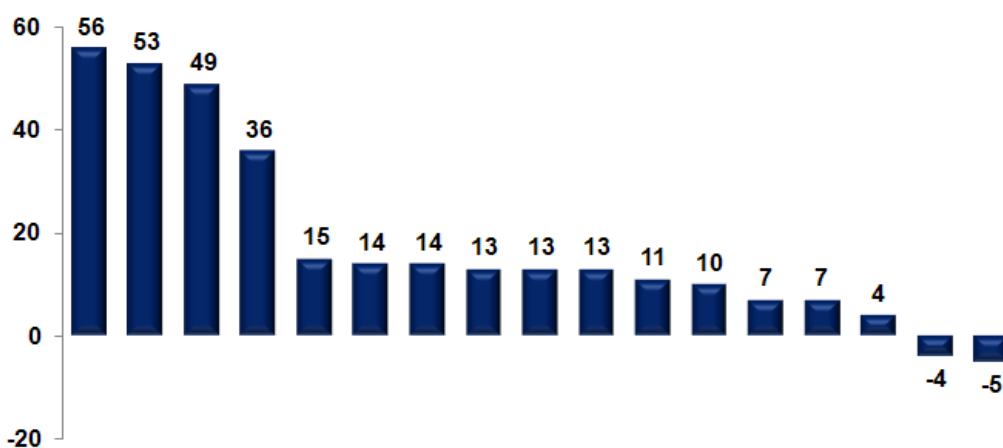
Eltérés a kijelölt benchmark országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

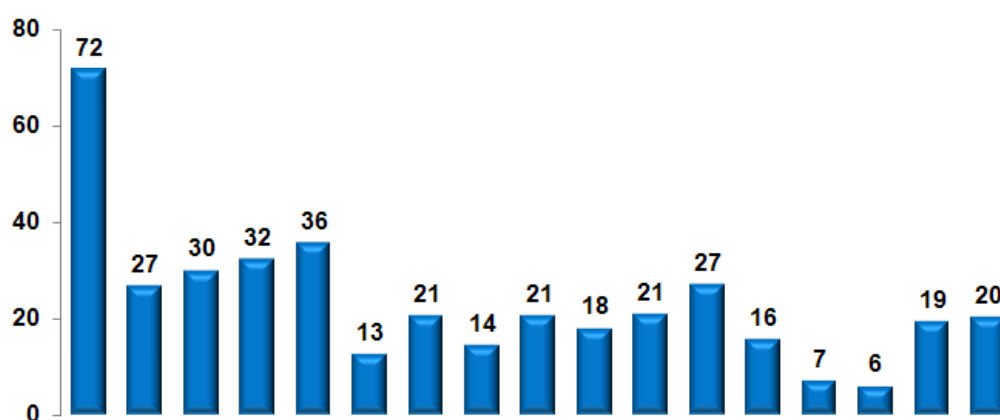
Üzleti környezet állam által közvetlenül nem befolyásolható elemei

Indikátor megnevezése	Típusa	Forrása	Erősség / Gyengeség	Fontosság	Magyarország helyezése	Visegrádi országok átlagos helyezése	Benchmark országok átlagos helyezése
Hajlandóság a hatáskör delegálására	megkérdés	WEF	gyengeség	fontos	108	36	20
A cégek etikus viselkedése	megkérdés	WEF	gyengeség	fontos	105	78	22
Klaszterfejlesztés állapota	megkérdés	WEF	gyengeség	fontos	101	71	28
A munkahelyi képzés kiterjedtsége	megkérdés	WEF	gyengeség	fontos	88	56	28
KKV-k hatékonysága	megkérdés	IMD	gyengeség	kritikus	57	21	14
Etikai gyakorlat a vállalkozásoknál	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	56	43	15
A globalizációval szembeni attitűd	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	56	35	28
Menedzserek hitelessége	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	55	41	24
Rugalmasság és alkalmazkodóképesség	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	55	34	28
Az értékrendszer támogatja-e a versenyképességet	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	55	37	23
Vállalkozókészség a menedzsereknél	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	53	32	16
Helyi szállítók minősége	megkérdés	WEF	gyengeség	fontos	62	35	19
Az igazgatótanácsok felügyelik-e a menedzsmentet	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	49	33	35
A társasági értékek figyelembe veszik-e a munkavállalók értékeit	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	49	42	18
A vállalatok alkalmazkodóképessége	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	46	40	19
Fizetés és termelékenység	megkérdés	WEF	erősség	fontos	48	29	68
Teljes termelékenység-reálnövekedés	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	37	17	28

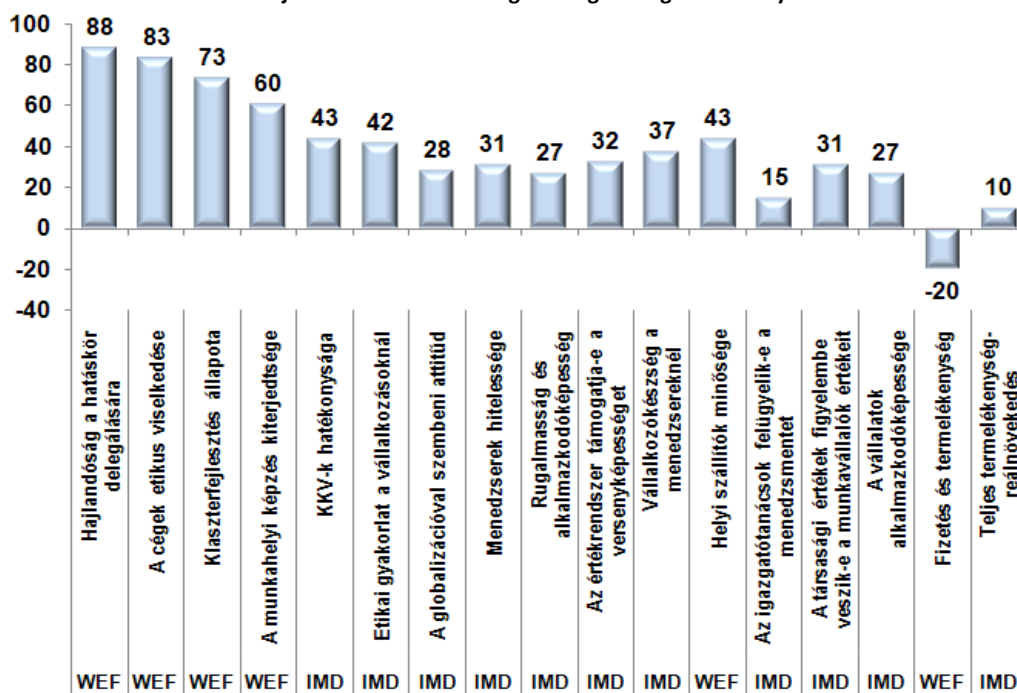
Eltérés Magyarország átlagos rangsorbeli helyezésétől

Eltérés a visegrádi országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

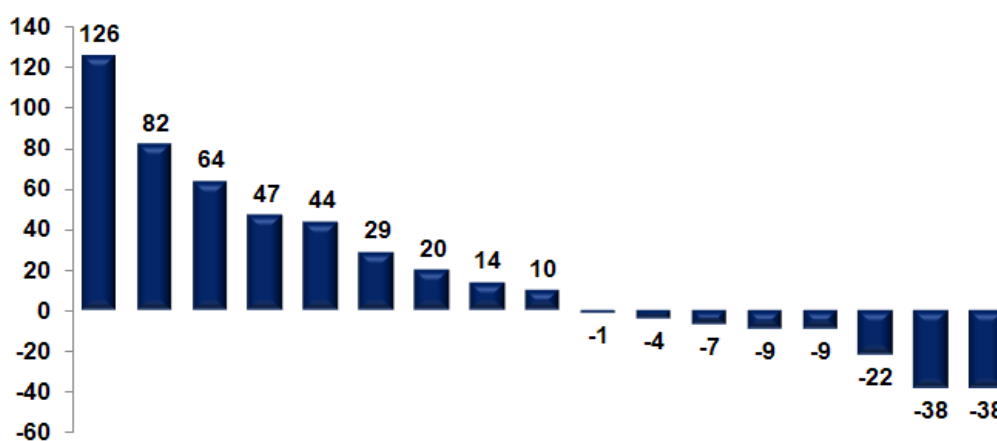
Eltérés a kijelölt benchmark országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

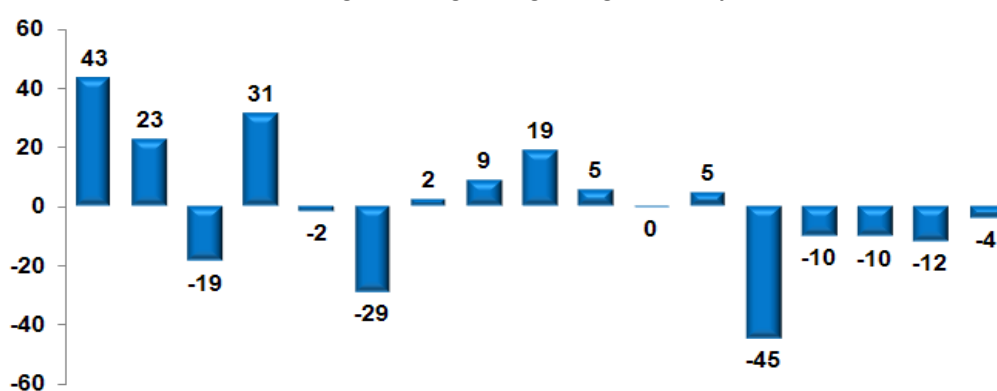
Üzleti környezet állam által közvetlenül befolyásolható elemei

Indikátor megnevezése	Típusa	Forrása	Erősség / Gyengeség	Fontosság	Magyar-ország helyezése	Visegrádi országok átlagos helyezése	Benchmark országok átlagos helyezése
Építési engedélyek - Eljárások száma	statisztikai adat	DB	gyengeség	kritikus	172	129	52
Az állami szabályozás terhe	megkérdezés	WEF	gyengeség	kritikus	134	111	47
Vállalkozásindítás - Minimumtőke	statisztikai adat	DB	gyengeség	kritikus	110	129	101
A befektetők védelmének erőssége	statisztikai adat	WEF	gyengeség	fontos	99	68	45
A nemzetközi disztribúció ellenőrzöttsége	megkérdezés	WEF	gyengeség	fontos	96	98	32
Üzleti tevékenység befejezése - visszaosztott vagyon	statisztikai adat	DB	gyengeség	fontos	75	104	39
Vállalkozásindítás - Költség	statisztikai adat	DB	gyengeség	fontos	66	64	17
Szociális felelősségvállalás a vezetőknél	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	56	47	17
Külföldi imázs	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	52	33	20
Bürokrácia	megkérdezés	IMD	gyengeség	kritikus	41	36	13
Személyi és vagyoni biztonság	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	38	38	13
Befektetési kockázat	megkérdezés	IMD	gyengeség	kritikus	35	30	11
Szerződések betartatása - Bírósági eljárás időigénye	statisztikai adat	DB	erősség	fontos	37	82	82
Üzleti környezet	megkérdezés	IMD	erősség	kritikus	33	43	17
Tulajdonosi jogok gyakorlása	megkérdezés	IMD	erősség	fontos	20	30	27
Vállalkozásindításhoz szükséges idő	statisztikai adat	IMD	erősség	fontos	4	16	14
Vállalkozásindításhoz szükséges eljárások száma	statisztikai adat	IMD	erősség	fontos	4	8	5

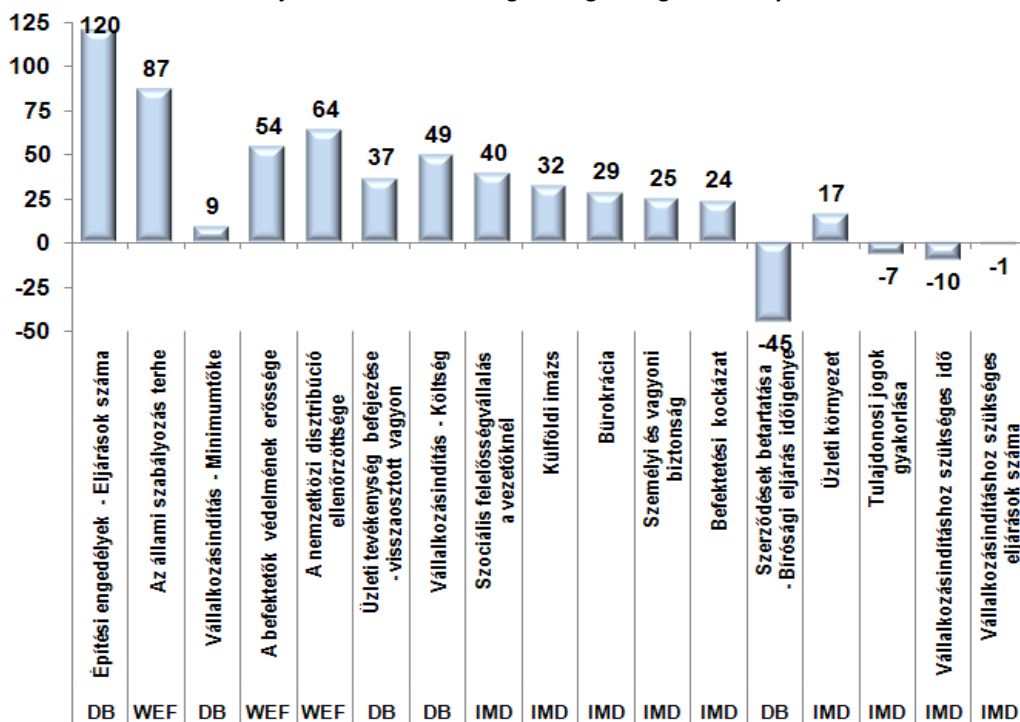
Eltérés Magyarország átlagos rangsorbeli helyezésétől

Eltérés a visegrádi országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

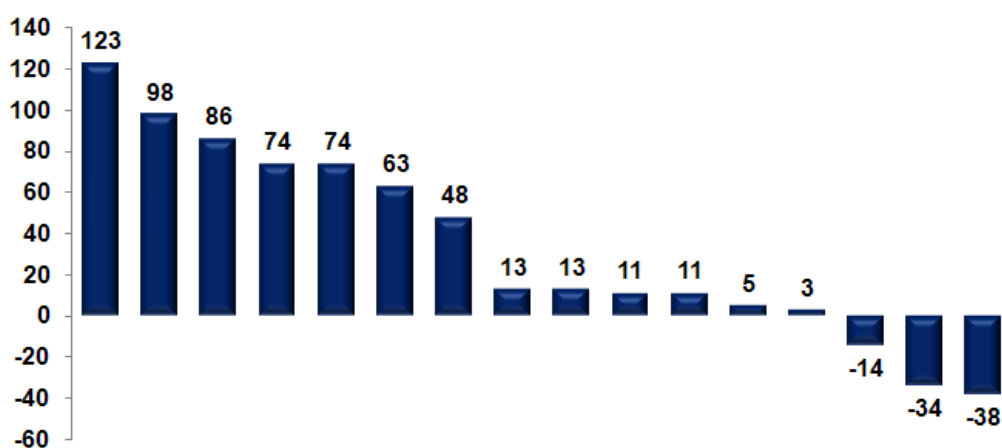
Eltérés a kijelölt benchmark országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

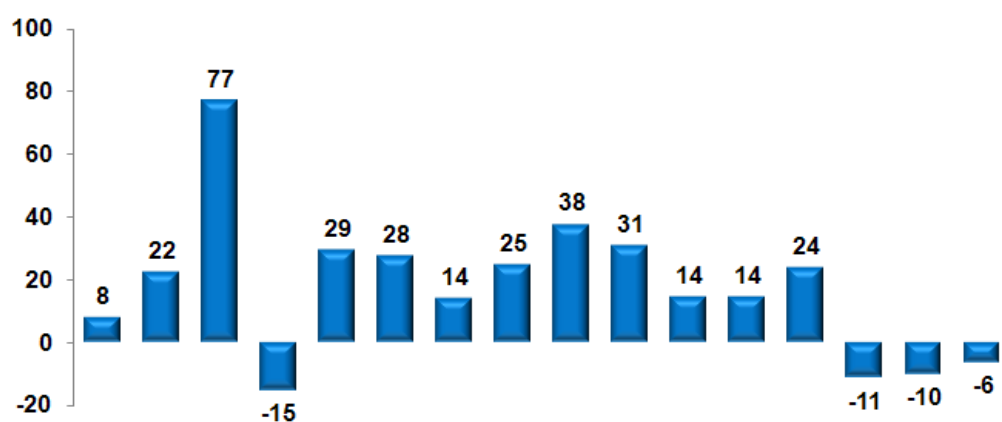
Államháztartás

Indikátor megnevezése	Típusa	Forrása	Erősség / Gyengeség	Fontosság	Magyarország helyezése	Visegrádi országok átlagos helyezése	Benchmark országok átlagos helyezése
Adófizetés - Adó- és járulékteher a foglalkoztatás esetében (%)	statisztikai adat	DB	gyengeség	kritikus	169	161	128
Adófizetés - Teljes adóráta (a nyereség %-ában)	statisztikai adat	DB	gyengeség	kritikus	144	122	90
Az adózás kiterjedtsége és hatása	megkérdezés	WEF	gyengeség	kritikus	138	61	76
Adófizetés - Adófizetés időigénye (óra per év)	statisztikai adat	DB	gyengeség	kritikus	120	135	68
Pazarlás az állami kiadásokban	megkérdezés	WEF	gyengeség	kritikus	126	97	57
Teljes adóráta	statisztikai adat	WEF	gyengeség	kritikus	115	87	71
Közpénzek elosztása (korrupció)	megkérdezés	WEF	gyengeség	fontos	100	86	24
Effektív szja-ráta	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	55	30	40
Valós (reál) személyi adók	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	55	17	38
Adóelkerülés	megkérdezés	IMD	gyengeség	kritikus	53	22	15
Államháztartási kiadások	statisztikai adat	IMD	gyengeség	kritikus	53	39	42
Beszedett adóbevételek	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	47	33	43
Valós (reál) társasági adók	megkérdezés	IMD	gyengeség	kritikus	45	21	17
Közpénzügyek menedzsmentje	megkérdezés	IMD	gyengeség	kritikus	28	39	33
Beszedett társasági adók	statisztikai adat	IMD	erősség	fontos	8	18	25
Társasági nyereségadó	statisztikai adat	IMD	erősség	kritikus	4	10	16

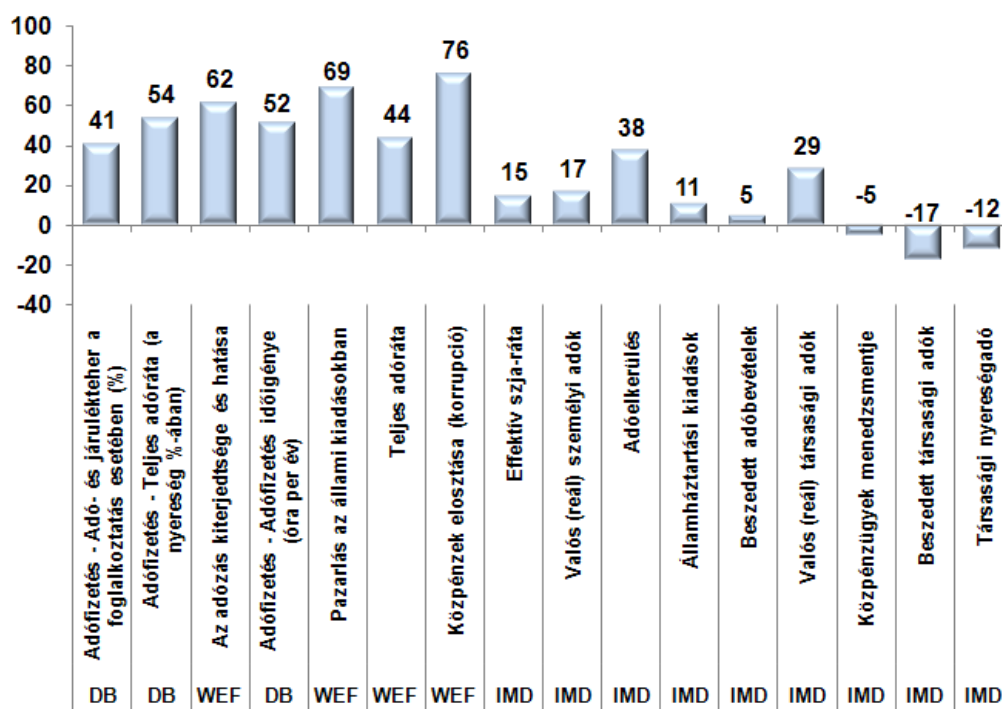
Eltérés Magyarország átlagos rangsorbeli helyzetétől

Eltérés a visegrádi országok átlagos rangsorbeli helyzetétől

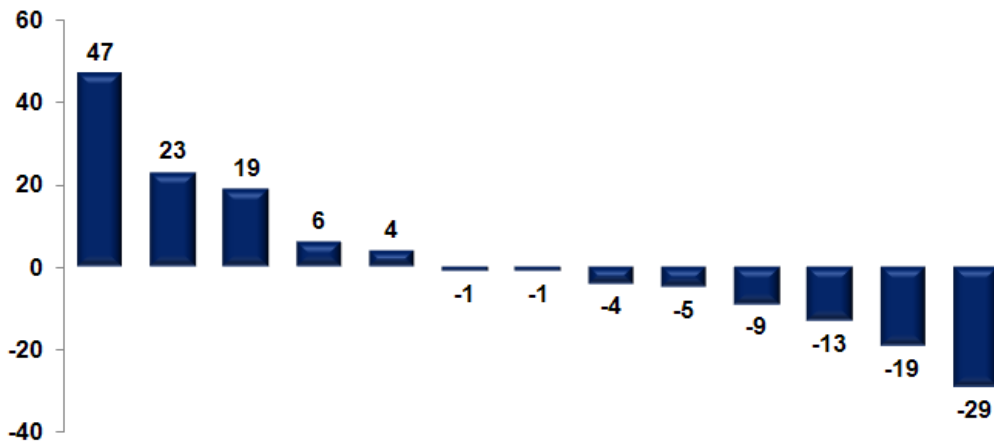
Eltérés a kijelölt benchmark országok átlagos rangsorbeli helyzetétől

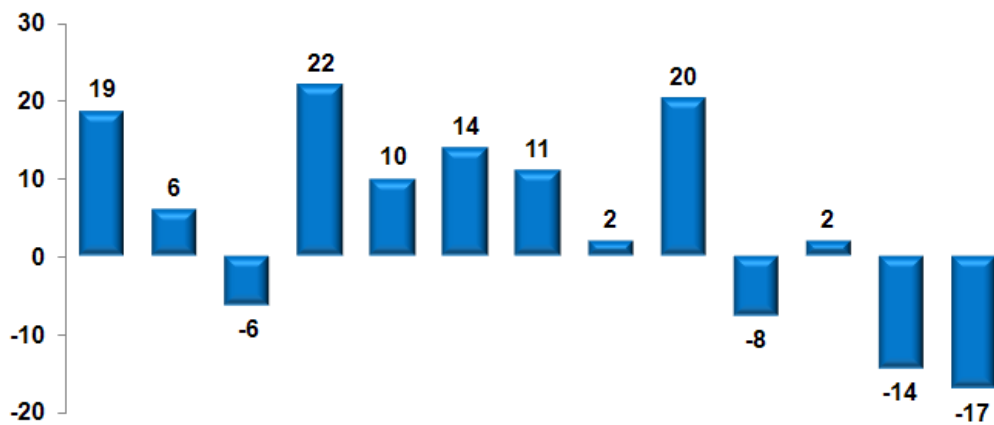
Oktatás

Indikátor megnevezése	Típusa	Forrása	Erősség / Gyengeség	Fontosság	Magyar-ország helyzése	Visegrádi országok átlagos helyezése	Benchmark országok átlagos helyezése
Agyelszívás	megkérdezés	WEF	gyengeség	kritikus	99	80	29
Az oktatási rendszer minősége	megkérdezés	WEF	gyengeség	fontos	75	69	22
A menedzmentiskolák minősége	megkérdezés	WEF	gyengeség	fontos	71	77	30
A mérnöki és természettudományos diplomások aránya	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	48	26	24
Munkavállalók képzése	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	46	36	11
Nyelvtudás minősége	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	41	27	18
Az alapfokú oktatás minősége	megkérdezés	WEF	gyengeség	fontos	51	40	15
Agyelszívás	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	38	36	13
Kutatási és képzési szolgáltatások helyi elérhetősége	megkérdezés	WEF	gyengeség	fontos	47	27	18
Pénzügyi ismeretek	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	33	41	16
Angoltudás	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	29	27	8
Információs technológiai tudás	megkérdezés	IMD	erősség	fontos	23	37	17
Teljes állami oktatási kiadás	statisztikai adat	IMD	erősség	fontos	13	30	17

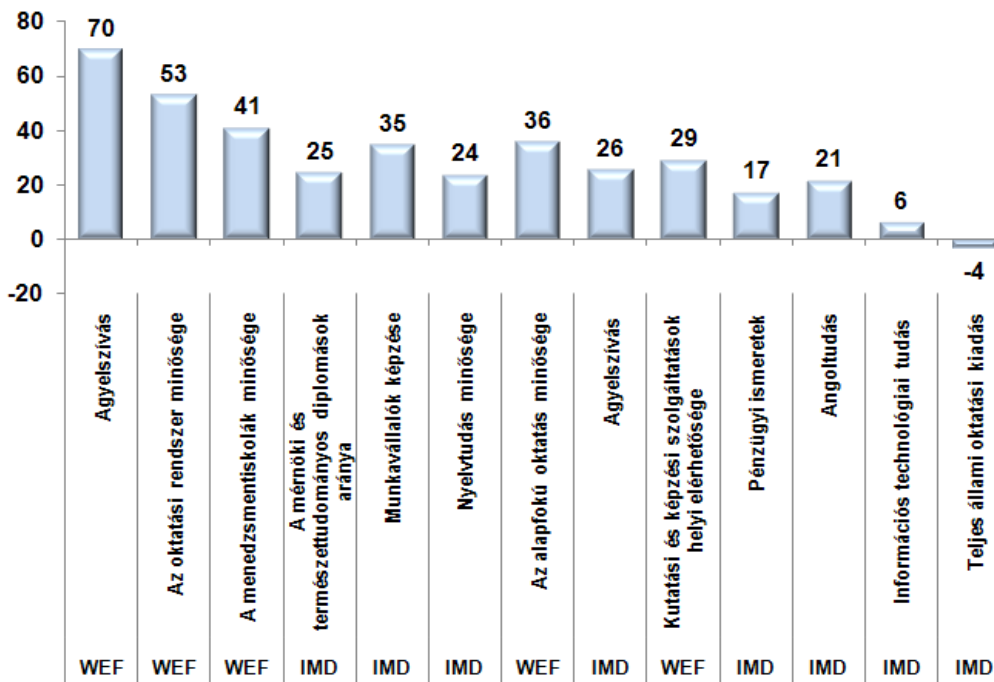
Eltérés Magyarország átlagos rangsorbeli helyezésétől

Eltérés a visegrádi országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

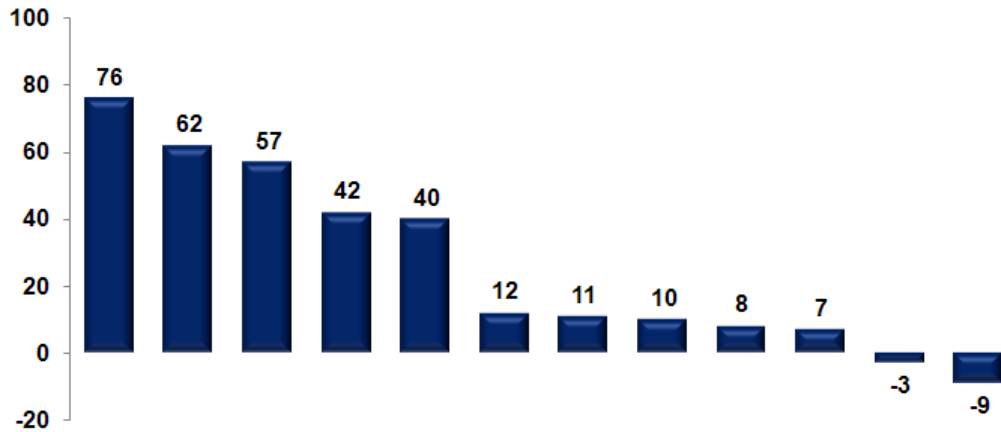
Eltérés a kijelölt benchmark országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

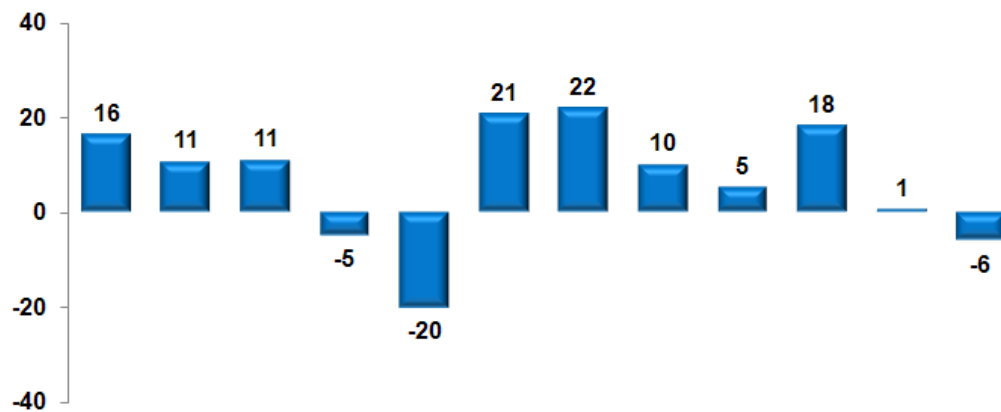
Állam működése

Indikátor megnevezése	Típusa	Forrása	Erősség / Gyengeség	Fontosság	Magyarország helyezése	Visegrádi országok átlagos helyezése	Benchmark országok átlagos helyezése
Politikusok iránti közbizalom	megkérdés	WEF	gyengeség	fontos	128	112	44
A jogrendszer hatékonysága a kormányzati tevékenységben	megkérdés	WEF	gyengeség	fontos	114	103	30
Kormányzati tisztviselők érdekkörének ráhatása a kormányzati döntésekre	megkérdés	WEF	gyengeség	fontos	109	98	36
A kormányzati politika kialakításának átláthatósága	megkérdés	WEF	gyengeség	kritikus	94	99	18
A jogrendszer hatékonysága a viták rendezésében	megkérdés	WEF	gyengeség	fontos	92	112	35
Kormányzati döntések	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	54	33	19
Politikai instabilitás kockázata	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	53	31	14
Átláthatóság	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	52	42	16
Kormányzati politika adaptálhatósága	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	50	45	26
Párhuzamos gazdaság	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	49	31	16
Vesztegetés és korrupció	megkérdés	IMD	gyengeség	fontos	39	38	15
Jogi és szabályozási keretek	megkérdés	IMD	gyengeség	kritikus	33	39	14

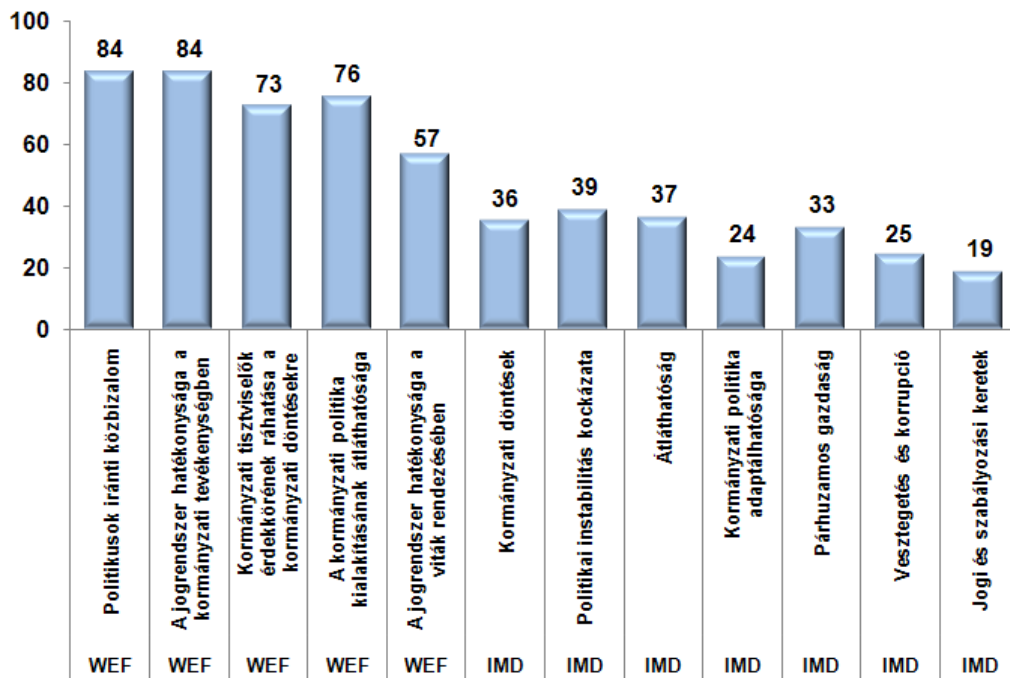
Eltérés Magyarország átlagos rangsorbeli helyezésétől

Eltérés a visegrádi országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

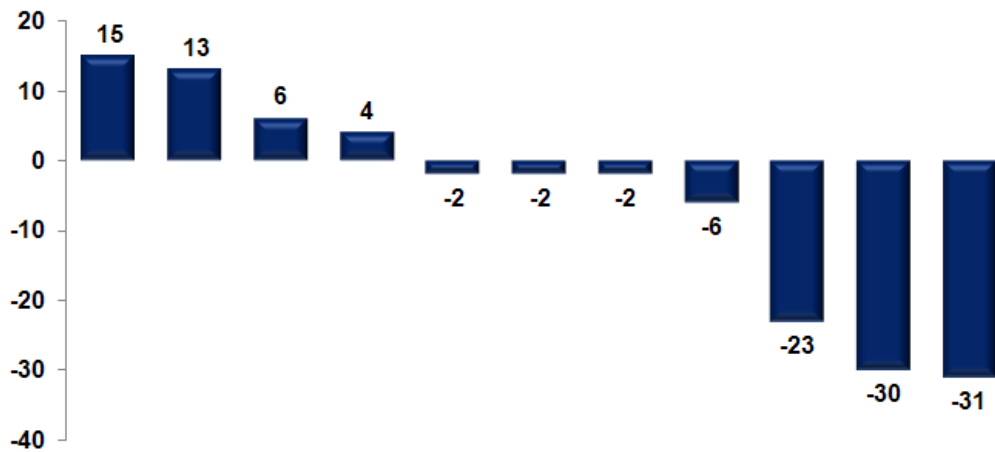
Eltérés a kijelölt benchmark országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

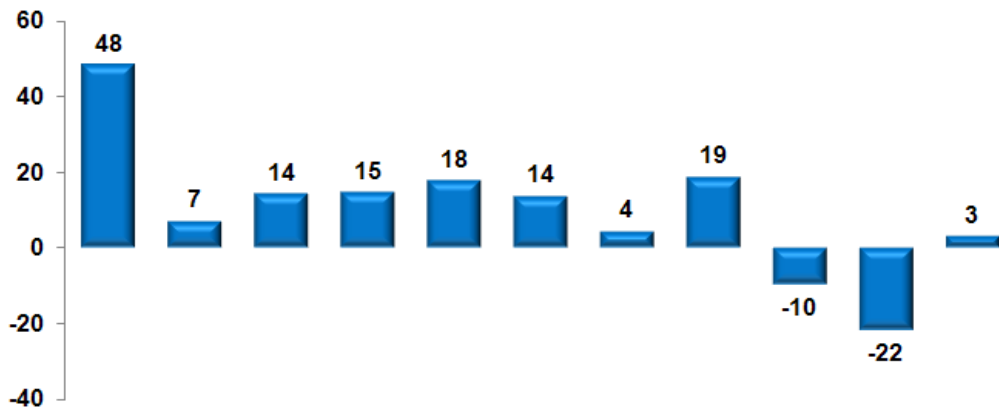
Foglalkoztatás

Indikátor megnevezése	Típusa	Forrása	Erősség / Gyengeség	Fontosság	Magyarország helyezése	Visegrádi országok átlagos helyezése	Benchmark országok átlagos helyezése
Foglalkoztatottság - növekedés	statisztikai adat	IMD	gyengeség	kritikus	57	9	37
Munkaerő növekedése	statisztikai adat	IMD	gyengeség	kritikus	55	48	27
Rendelkezésre álló munkaerő nagysága	statisztikai adat	IMD	gyengeség	kritikus	48	34	25
Foglalkoztatottság	statisztikai adat	IMD	gyengeség	kritikus	46	31	26
Munkaerő termelékenysége (vásárlóerő-paritáson) - növekedés	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	40	22	27
Munkaügyi kapcsolatok	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	40	26	18
Részmunkaidejű foglalkoztatás	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	40	36	23
Feldolgozóipari egységbérköltség	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	36	17	25
Női munkaerő	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	19	29	24
Munkaügyi szabályozás	megkérdezés	IMD	erősség	fontos	12	34	28
Ipári munkaügyi viták, sztrájkok	megkérdezés	IMD	erősség	fontos	11	8	20

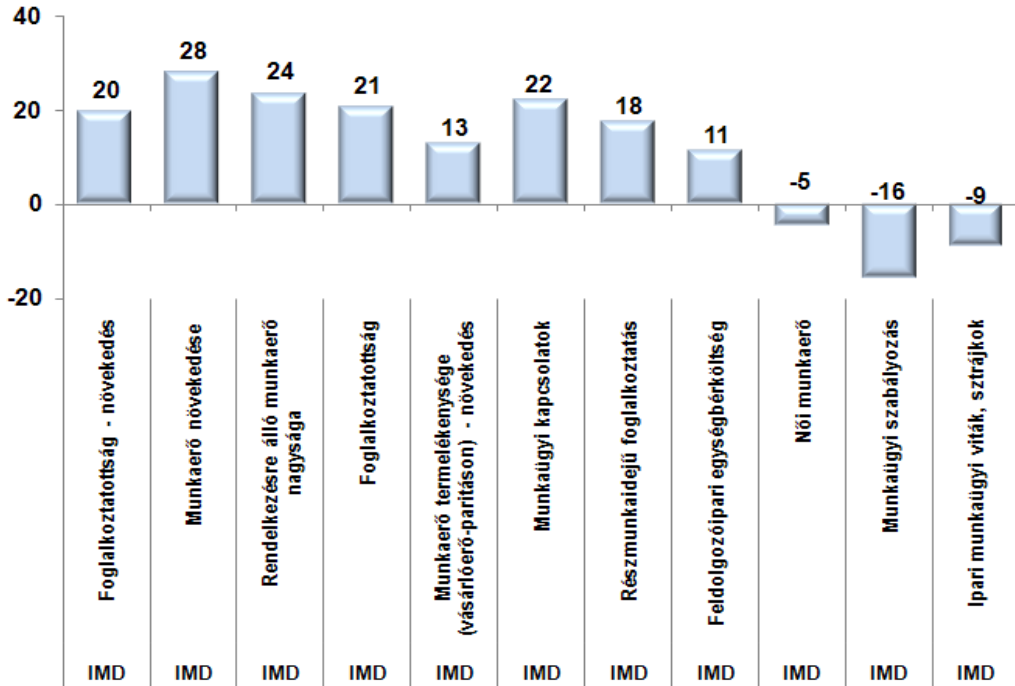
Eltérés Magyarország átlagos rangsorbeli helyezésétől

Eltérés a visegrádi országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

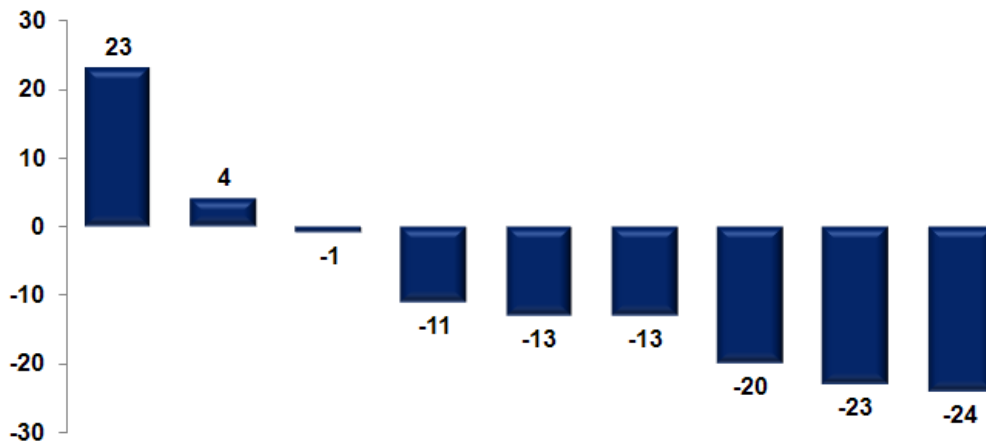
Eltérés a kijelölt benchmark országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

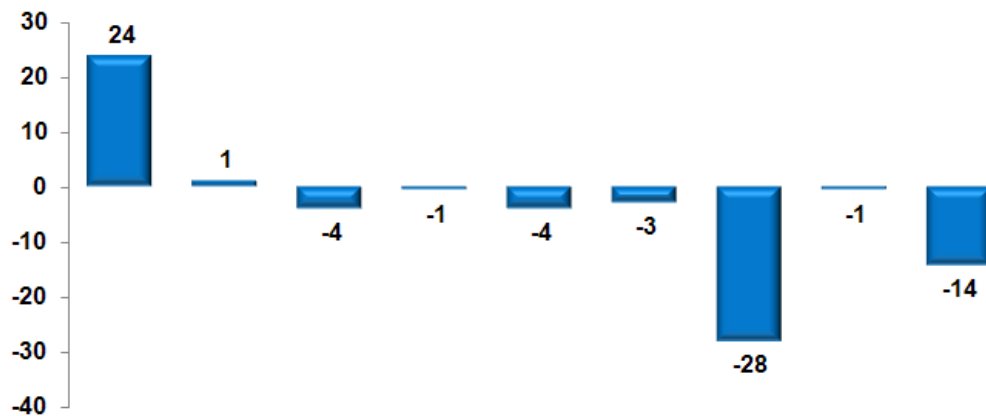
Kutatás-fejlesztés-innováció

Indikátor megnevezése	Típusa	Forrása	Erősség / Gyengeség	Fontosság	Magyarország helyezése	Visegrádi országok átlagos helyezése	Benchmark országok átlagos helyezése
Vállalati K+F kiadások	megkérdezés	WEF	gyengeség	fontos	75	51	19
A köz- és a magánszféra szereplői támogatják-e a technológiai fejlődést	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	46	45	17
A technológiafejlesztés és -alkalmazás jogi környezete	megkérdezés	IMD	gyengeség	fontos	41	45	19
Üzleti K+F-kiadások	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	31	32	14
Összes K+F-kiadás	statisztikai adat	IMD	erősség	fontos	29	33	14
Összes K+F-kiadás per fő	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	29	32	13
Egyetem-ipar együttműködés a K+F-ben	megkérdezés	WEF	erősség	fontos	32	60	19
K+F kapacitás áthelyezésének veszélyei	megkérdezés	IMD	erősség	fontos	19	20	28
Kommunikációs technológia	megkérdezés	IMD	erősség	fontos	18	32	26

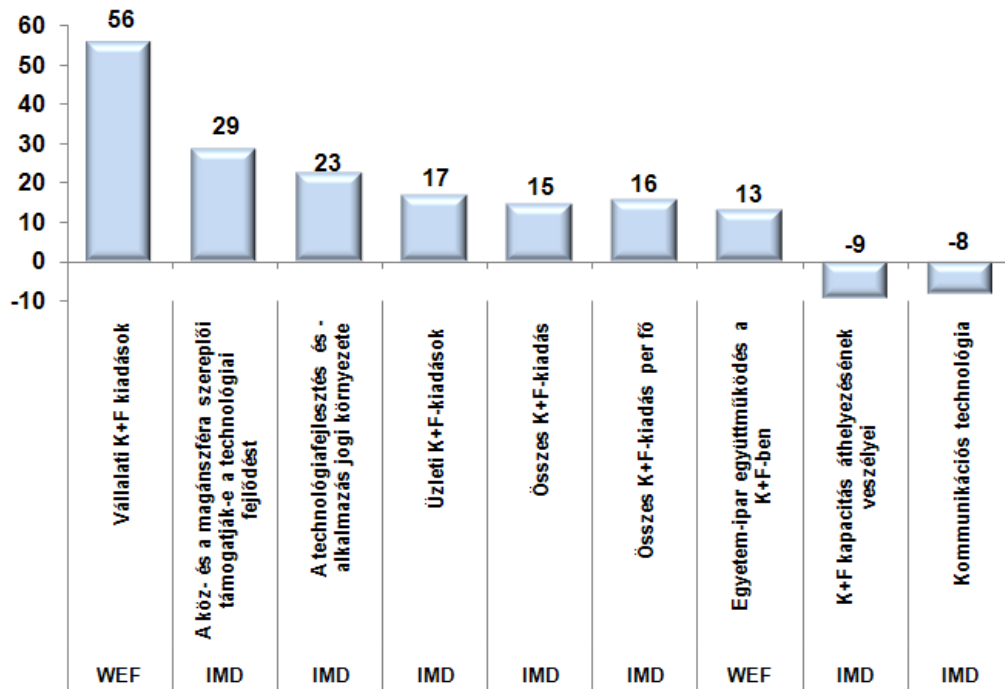
Eltérés Magyarország átlagos rangsorbeli helyezésétől

Eltérés a visegrádi országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

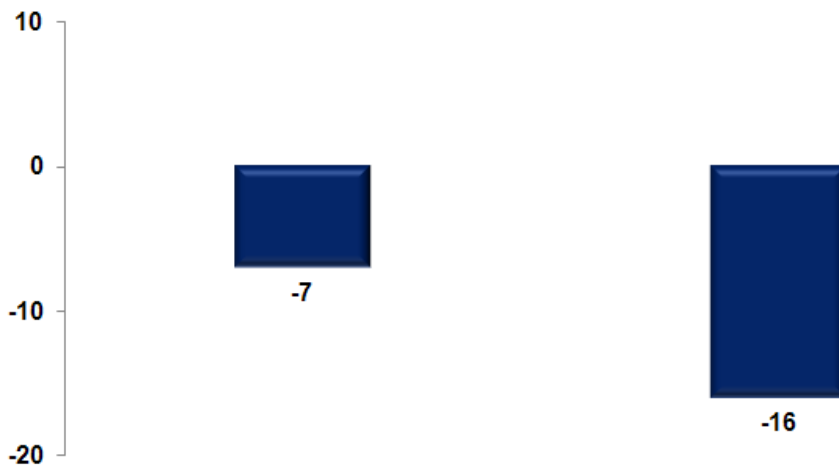
Eltérés a kijelölt benchmark országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

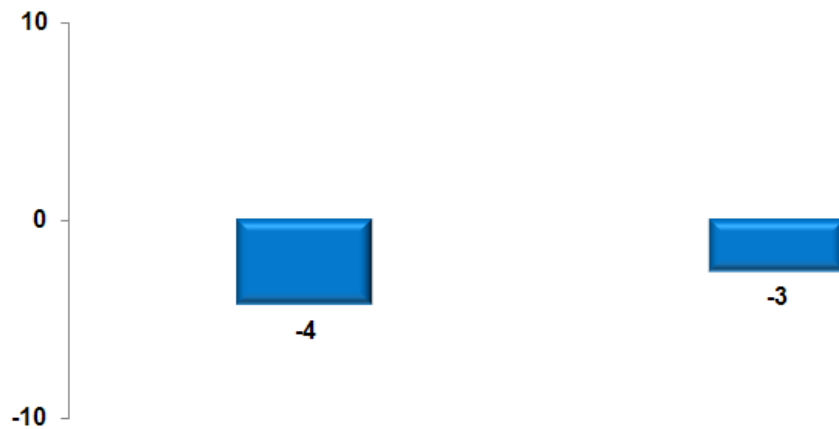
Energihatékonyság

Indikátor megnevezése	Típusa	Forrása	Erősség / Gyengeség	Fontosság	Magyar-ország helyezése	Visegrádi országok átlagos helyezése	Benchmark országok átlagos helyezése
Energiaintenzitás	statisztikai adat	IMD	gyengeség	fontos	35	39	15
Teljes energiafogyasztás per fő	statisztikai adat	IMD	erősség	kritikus	26	29	45

Eltérés Magyarország átlagos rangsorbeli helyezésétől

Eltérés a visegrádi országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

Eltérés a kijelölt benchmark országok átlagos rangsorbeli helyezésétől

